

srce, ko vse to čuje in solzé mu zalijó oči, ko vidi kako ste nogi otekli ubogej Marijci. Skušal je, da bi jej čevlje izúl, ali zastoj, otekline je bila taka, da ni bilo mogoče jej obútała spraviti od nog. Videti je bilo tudi, da se nog že prisád poprijemlje. „Tu ni, da bi človek odlašal,“ misli si pastir, zadene Marijco na hrbet in jo nese dobro uro daleč v bližnjo vas k svojim staršem. Vsacemu se je oko solzilo, kdor je videl ubogo Marijco v tolikih bolečinah, in vsak si je prizadeval, da bi jej kaj pomagal. Žene jo takój slečejo in v suho obleko preoblečejo, mehko posteljo jej dadó in jej strežejo s tečnimi jedili. Tudi pošljejo hitro po zdravnika in njenega nesrečnega očeta, ki je bil šest ur hodá od tega kraja. Vsak bi jo bil rad vzel v svojo hišo.

Druzega dne pride ubogi oče od velike bridkosti ves pobit. O da bi bili videli, ljubi otroci, ubozega očeta, ki ni imel mirú ne pokoja, odkar se mu je bila izgubila njegova ljuba Marijca. Dan in noč jo je iskal po vseh bližnjih in daljnih krajih, ter ni zatisnil očesa od velikih skrbí in žalosti. Veselje, da je zopet našel svojo preljubo hčerko, se ne da popisati. — Ali to njegovo veselje ni imelo dolzega obstanka, izpremenilo se je v veliko žalost, ko je videl, koliko njegova Marijca trpí. Vsi so jej lepo stregli in na njo pázili, ali Marijca ni preboléla hudih bolečin, umrla je, ko je še celih štirnajst dni mnogo trpela.

Nu, dolgo ni živel tudi ubogi oče. Žalost mu je razjedala dušo, in kmalu se je razbolélo tudi telo, — prišla je smrt in ga preselila góri v nebesa k njegovej Marijci. Za ostale otroke so skrbeli dobri in usmiljeni ljudjé.

Ioan T.

Pošteni zdravnik.

Bil je v jutrovih deželah vladar, ki je imel na svojem dvoru zdravnika, Honaina po imenu. Da-si je bil zdravnik zeló poštena duša, vendar mu Sultan, njegov gospodar, ni zaupal. Ker je bil Honain kristjan, bal se je Sultan, da bi ne bil za njegovo smrt podkupljen od grškega cesarja, kar bi Honain na podlagi svoje vere tudi lahko izvršil. Sultan, bojđč se za svoje življenje, sklene izkušati zvestobo svojega dvornega zdravnika. Ostra je bila ta izkušnja. Pokliče ga namreč necega dne k sebi v sobo in mu reče: „Honain, hudega sovražnika imam, ki mi streže po življenji, a dokazati mu ne morem njegove zlózne nakáne. Ali izmislil sem si nekaj; prehitéti ga hočem v njegovem zlóbnem dejanji, in ti mi moraš to izvésti. Poslušaj me tedaj, kaj ti pravim. S strupom mi ga moraš spraviti s poti. Napravi tedaj hud strup, ki bo imel to lastnost, da človeku gotovo življenje vzame, a ne pusti na njegovem mrtvem telesu nobenih znamenj kacega ostrupljenja.“

„Gospodar“, odgovori Honain, „učil sem se pripravljati samo take stvari, ki človeku bolezen odvráča in mu življenje podaljšujejo. Ko sem stopil k tebi v službo, nisem si mislil, da bodeš kdaj kaj druzega od mene zahteval. Ako želiš, da se tvoj ukaz izvéde, prosim te, da me odpustiš iz službe in jaz grem v drugo deželo nabirat si véd o zdravilstvu, ki mi so do zdaj še neznane.“

Iz tega Sultan takój spozná, da bi se Honain njegovemu povelju rad odtegnil. Reče mu tedaj: „Stvar, katero sem ti zaukazal, ne sme se odlašati, in moj ukaz se mora brez odloga izvésti.“

Zdravnik Honain se temu brani, ne briněč se za Sultanovo pretenje.

To Sultana zelo razjezi. Takoj ukaže svojim služabnikom Honaina v ječo peljati ter jim tudi naroči, da strogo pazijo nanj in da skrbno opazujejo vsa njegova ravnanja.

Z mirnim prepričanjem v svojem srci, da sramota le v pregrehah tiči, nikoli pa ne v kázní, prenašal je Honain potrpežljivo nezasluženo kazen. Delo mu je olajševalo bridke ure v jetnišnici. Prelagal je namreč grške pisatelje v arabski jezik in pisal razlaganja o Hipokratovih spisih. To je trajalo leto dni. Čez leto in dan ga pokliče Sultan zopet pred sé. Na jednej mizi je bilo nakupičeno obilo zlatá, na drugej polno dragocénih oblačil, a na tretjej obilo različnega orodja, ki je bilo namenjeno trdovratnim jetnikom v trpinčenje na težalnici.

„Dovolj časa ti je bilo,“ nagovori ga Sultan z ostro besedo, „da si razmišljal o mojem ukazu. Ne verujem, da bi samega sebe tako sovražil, ter bi se še dalje ustavljal mojej volji. Izbéri si tedaj: mojo milost in obile zaklade, ki jih vidiš pred soboj, ali pa ostro kazen in trpljenje, ki se ima izvršiti z orodjem, pripravljenem na ónej mizi.“

„Kar sem rekel, rekel sem,“ odgovori Honain s krepko besedo, „da so mi znani pripomočki le v podaljšanje človeškega življenja, a nikakor ne óni, ki ga krajšajo. Moja osoda je v tvojih rokah; — ne bojim se nobenega trpljenja!“

Zdajci se Sultanu razvedri obraz in s prijazno besedo reče svojemu zdravniku: „Bodi miren, Honain! hudobni dvorjani so te dolžili nezvestobe do mene, a po ostrej izkušnji sem se prepričal, da imaš pošteno in zvesto srcé. Prestal si bridko izkušnjo in svoboda ti bodi! Samo to te prosim, da mi poveš, kdo te je nagibal k temu, da nisi izvršil mojega ukaza?“

„Gospodar!“ odgovori Honain, „težko mi je bilo tvojej volji se ustavljati, ali moja vera in moj stan ste me silila k temu. Kerščanska vera mi ukazuje tudi sovražnikom dobrote izkazovati, in prepoveduje mi toliko bolj ónim škodovati, ki mi niso storili nikoli nič žalega. A zdravilstvo, iznajdeno v blagor človeškemu življenju, rabiti se ne sme v pogubo njegovo. Razven tega moramo še zdravniki, predno stopimo v svoje delovanje, javno priseči, da ne rabimo nikoli stvari, človeškemu življenju nevarnih.“

„To so izvrstni zakoni vaše vere,“ odvrne mu Sultan; „takej veri ne morem odrekati svojega spoštovanja, ker ima taka plemenita načela.“

Jos. Lavrič.

Pravično povračilo.

Janez je bil sin premožnega kmeta na Gorenjskem. Oče mu so umrli, ko je bil deček komaj sedem let star. Mlada vdova, Janezova mati, se je morala drugič omožiti, da bi posestvo popolnem ne propadlo brez gospodarja. Pred zaróko se je moralo vse posestvo in vse gospodarsko orodje popisati, da bi se pozneje vse zopet sinu povrnilo, kadar postane polnoléten in sam prevzame gospodarstvo. Ker pa, kakor star prigovor pravi, nesreča nikoli ne miruje, tako tudi tukaj ni mirovala; gospodarstvo je bolj in bolj propadalo in poslednjič pograbi nemila smrt tudi novega gospodarja.

V kratkem nastopi Janez svoje gospodarstvo. Vidèč, da mnogih reči ni, ki so bile zapisane v zapisniku, nikakor ni hotel škode imeti, zatorej je silil